

NOTAT

Til
Fylkesutvalget

Fra
Fylkesrådmannen

Vår ref.: 200701189-106 / B71
Deres ref.:

Lillehammer, 16. februar 2010

Forslag fra Eivind Brenna til fylkesutvalget for å styrke rekrutteringen til landbruksnæringen i Valdres - svar fra fylkesopplæringsjefen

Det er både kreative, omfattende og krevende forslag Eivind Brenna stiller til fylkesordføreren i sin mail av 6. januar 2010 for å styrke rekrutteringen til landbruksnæringen i Valdres. Fylkesordføreren har bedt meg komme med synspunkter til forslaget.

I sitt forslag ser Brenna for seg at det bør satse mer på praktiske fag i ungdomsskolen, og at det innenfor rammen av et praktisk arbeidslivsfag i ungdomsskolene bør utvikles flere landbruksrelaterte tilbud med lokal forankring i Valdres. At hele 35 av 43 ungdomsskoler i Oppland søkte om å få delta i dette 3-årige forsøket, indikerer at det er et overmodent behov for mer praktiske fag for mange elever i ungdomsskolene. Om lag 30% av ungdomsskoleelevene velger i dag fordypning i norsk og engelsk, som er det eneste alternativet til et 2. fremmedspråk. Her kunne et praktisk arbeidslivsfag på 227 timer kunne være et godt alternativ

For vel en uke siden besluttet Utdanningsdirektoratet at bare 4 ungdomsskoler i Oppland får delta i dette forsøket, og ingen av disse er i Valdres. Dette forsøket skal evalueres før det eventuelt gjøres tilgjengelig for alle ungdomsskolene om tidligst 4 år.

I Opplæringslova § 1-4 er det imidlertid en generell mulighet for kommunene om å søke om forsøk.

Vilkårene for å innvilge forsøk etter § 1-4 kan oppsummeres slik:

- Det må foreligge søknad fra kommune eller fylkeskommune.

- Forsøket må være av pedagogisk eller organisatorisk art.
- De mest grunnleggende rettigheter elevene og lærlingene har, er ikke gjenstand for forsøk. Dette gjelder særlig retten til likeverdig og forsvarlig grunnskoleopplæring eller videregående opplæring. Det er for eksempel ikke tillatt med avvik fra lovens kapittel 5 om spesialundervisning eller fra retten og plikten til grunnskoleopplæring eller retten til videregående opplæring, etter henholdsvis §§ 2-1 og 3-1. Rettighetene må også ivaretas for elever som flytter i løpet av skolegangen. Alle elever skal sikres en tilsvarende og likeverdig opplæring, uansett hvor i landet de bor.
- Forsøkene må være tidsavgrenset og må evalueres.

Kunnskapsdepartementet har delegert ansvaret for å vurdere søknader etter opplæringsloven § 1-4 til Fylkesmennene og Utdanningsdirektoratet. Søknader knyttet til innhold, struktur og elev- og lærlingvurdering i videregående opplæring skal avgjøres av Utdanningsdirektoratet. Alle andre søknader innen videregående opplæring og samtlige søknader som gjelder grunnskoler skal behandles av Fylkesmannen i de respektive fylker. (Rundskriv 03-07)

Dagens læreplaner i ungdomsskole har sterke føringer for hvordan timene skal nyttes, og fylkesmannen fører tilsyn på at elevene får de timene som de fagspesifikke læreplanene forutsetter. Vi ser det imidlertid som mulig å legge til rette for utprøving av naturbruk i faget utdanningsvalg, som ble obligatorisk fag på 113 timer i ungdomsskolen fra høsten 2008. Så lenge Valdres videregående skule ikke tilbyr utdanningsprogrammet naturbruk, kan lokalt arbeidsliv være en høyst aktuell utprøvingsarena. Inntil 60 % av timene i faget utdanningsvalg kan nyttes til utprøving av ulike utdanningsprogram.

I forbindelse med forvaltningsreformen har fylkeskommunen fått et nasjonalt oppdrag innen rekruttering, utdanning og likestilling i landbruket.

Oppland fylkeskommune har fått 1 640 000 kr til satsingen og fylkesrådmannen har satt gang en prosess sammen med Fylkesmannen, faglagene og landbruksforum for å utarbeide en helhetlig og samordnet strategi for satsingen. Strategien bygger på nasjonale og regionale målsettinger og skal drøftes i kommunalkomiteen før fylkesutvalgsbehandling i april. Kjetil Lundemoen har deltatt i deler av prosessen.

Midlene skal bidra til gjennomføring av kompetanseutvikling og kompetansehevende tiltak innenfor tradisjonelt landbruk og nye næringer, herunder støtte til etter- og videreutdanningstilbud for yrkesutøvere i landbruket. Det kan også gis støtte til kompetansetiltak som gir voksne med annen videregående utdanning grunnleggende landbruksutdanning. Disse midlene kan også benyttes til rekrutteringstiltak for ungdom.

Etter samtaler i politisk ledergruppe er det enighet om å starte en utredning om framtiden for Valle vgs. som bl.a skal foreslå og begrunne svar på en rekke spørsmål, bl.a

- Hvilke opplæringsbehov har landbruksnæringen i framtid i Oppland?
- Hvilke opplæringstilbud og/eller kompetanse i landbruk/naturbruk/bygdeutvikling skal Valle tilby, jfr. øvrige tilbud i Oppland?
- Kan/bør opplæringen organiseres annerledes, bl.a gjennom økt samarbeid med andre aktører i landbruksnæringen og relaterte næringer?
- Hvilke investeringsbehov er nødvendig ved Valle i et 20-års perspektiv for å oppgradere skolen til en funksjonell standard?
- Hvilken rolle har og kan Valle ha for næringsutvikling i Oppland?

Det legges opp til at fylkesutvalget blir orientert om dette arbeidet i et fylkesutvalgsmøte som legges til Valle 11. mai 2010, og med en sak til politisk behandling til høsten 2010.

Fylkesopplæringssjefen er positiv til å utrede mulighetene for et tilbud om naturbruk vg 1 på Valdres videregående, etter samme modell som i Gausdal, dersom det blir et tilstrekkelig antall ungdommer i Valdres som viser interesse. En bør da se på mulighetene for en lokal tilpasning til behov og muligheter i Valdres, bl.a å knytte naturbruk og reiseliv i regionen tettere sammen. Sett fra mitt ståsted er det vondt å se at det ikke har vært mulig å opprettholde en reiselivsutdanning ved Valdres vgs.

Når det gjelder forslaget å ta siste året på ungdomskolen på videregående som et toårig opplegg, må dette eventuelt utvikles over tid og gjennomføres i et tett samarbeid mellom de aktuelle ungdomsskoler/kommuner og fylkeskommunen. Dette vil bli store endringer i struktur, der både økonomi, logistikk knyttet til transport og det formelle ansvaret for opplæringen på grunnskolen område må avklares. Jeg mener det er for tidlig å ta stilling til en så omfattende strukturendring nå.

Fylkeskommunen er opptatt av å utvikle gode overgangsordninger fra grunnskole til videregående opplæring, og vil stille seg positiv til sammen med kommunene å se nærmere på mulighetene for at elever i grunnskolen skal kunne ta fag fra videregående opplæring.

Oppsummering

1. Fylkeskommunen vil bidra inn i kommunenes arbeide med å få til mer praktiske fag i ungdomsskolen, slik at de elever som ønsker det kan få deler av opplæringen innen ulike yrker allerede fra 8. klasse.
2. Fylkeskommunen er positiv til å utrede mulighetene for et tilbud om naturbruk vg 1 i Valdres, dersom det er et tilstrekkelig antall ungdomsskoleelever er interessert i det.